

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2010

**AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL – EERSTE VRAESTEL
MEMORANDUM**

PUNTE: 120

TYD: 2½ uur

Hierdie memorandum bestaan uit 9 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**ASSESSERINGSRIGLYNE**

- Spelfoute in een-woord-antwoorde word gepeenaliseer.
- Spel- en taalfoute in langer antwoorde word nie gepeenaliseer nie - die fokus is op begrip.
- Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering word oorweeg. Indien die kandidaat nie JA/NEE skryf nie, maar die motivering is korrek, word die punt toegeken.
- Vir WAAR/ONWAAR- of FEIT/LUG JOU MENING- vrae, word die punte verdeel:
 - 1 punt vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING en
 - 1 punt vir die rede/motivering/aanhaling.
 - As die leerder se WAAR/ONWAAR reg is, maar die motivering is verkeerd, verdien die leerder net EEN punt.
 - As die WAAR/ONWAAR verkeerd is, maar die motivering is reg, word GEEN punte toegeken.
 - Vals (Fals) kan aanvaar word. (False is egter verkeerd, want dit is Engels).
- As die antwoord 'n aanhaling is, word die kandidaat nie gepeenaliseer indien die aanhalingsteken ontbreek nie. Die aanhaling moet volledig volgens die teks wees, maar die kandidaat word nie gepeenaliseer vir spelfoute nie.
- Waar een-woord-antwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek **mits** die korrekte woord onderstreep word of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat 'n hele reeks gee, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepeenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar by meervoudigekeuse-vrae die letter ASOOK die korrekte antwoord wat ten volle uitgeskryf is.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1: TYDSKRIFARTIKEL**

VRAAG		ANTWOORD	PU	LU	AS	B
1.1	Zebediela- (lemoenplaas)		1	2	Soeklees teks	1
1.2	Priester		1	2	Vind toepaslike inligting	1
1.3	As skool/plek vir skool opleiding/opvoeding/om kinders te leer.		1	2	Lees aandagtig volgens doel en opdrag	1
1.4	soggens		1	2	Vind toepaslike inligting	1
1.5	Sy was (nog) te jonk.		1	2	Gee persoonlike respons	2
1.6	Sy het al die antwoorde geken. Sy kon al op 'n jong ouderdom al die antwoorde gee waarmee die ouer kinders nog gesukkel het.		2	2	Gee persoonlike respons	3
1.7	Vier (4)		1	2	Soeklees teks	1
1.8	1.8.1	Haar pa het gesterwe/is dood/oorlede.	1	2	Vind toepaslike inligting	1
	1.8.2	By haar ma se suster.	1	2	Vind toepaslike inligting	1
1.9	1.9.1	Onwaar.	1	2	Vind toepaslike inligting	2
	1.9.2	Sy wou anders wees./Sy wou doen wat ander nog nie gedoen het nie.	1	2	Gee persoonlike respons	3
1.10	Vliegtuig		1	2	Lees aandagtig	1
1.11	1.11.1	Nee	1	2	Lees aandagtig volgens doel en opdrag	1
	1.11.2	Na haar dramastudie het Florence dadelik as aanbieder van 'n kinderprogram op die ou CCV-televisiekanaal begin werk.	1	2	Vind toepaslike inligting	2
1.12	C (dit is waar sy gewild begin word).		1	2	Herken die impak van figuurlike taal.	3
1.13	1.13.1	Ja	1	2	Lees aandagtig volgens doel en opdrag.	1
	1.13.2	Sy hou daarvan om tradisioneel te wees./sy vier nog gereeld tradisionele feeste.	1	2	Vind toepaslike inligting	1
1.14	Sy is by die universiteit van Kaapstad aanvaar. ✓ EN Dit was die jaar toe die oud pres. Mandela vrygelaat is ✓		2	2	Gee persoonlike respons	3

VRAAG 2: ADVERTENSIE

VRAAG		ANTWOORD	PU	LU	A	B
2.1		B (Iemand wat nog nie 'n graad behaal het nie.)	1	2	Lees aandagtig volgens doel en opdrag	2
2.2		Jy moet (eers) aansoek doen.	1	2	Vind toepaslike inligting	1
2.3	2.3.1	Onwaar	1	2	Lees aandagtig volgens doel en opdrag.	1
	2.3.2	Net aanlyn indien/Jy kan die rekenaar/internet gebruik.	1	2	Vind toepaslike inligting	2
2.4		5 Februarie 2011	1	2	Vind toepaslike inligting	3

[5]**VRAAG 3: SPOTPRENT**

VRAAG		ANTWOORD	PU	LU	A	B
3.1	3.1.1	Na die bioskoop/fliek toe.	1	2	Vind toepaslike inligting	1
	3.1.2	Ja, hy het gesê dat dit 'n meisiefiek/romantiese fliek is, en dit was nie. OF Nee, hy het gesorg dat dit 'n aksie-/rillerfiek/geweldsfiek is.	2	2	Persoonlike respons	3
3.2		C (riller).	1	2	Verskaf toepaslike inligting	2
3.3		Jy kan van sy gesigsuitdrukking aflei/Hy is/lyk kwaad/lyk skuldig.	1	2	Persoonlike respons	3

[5]**TOTAAL AFDELING A: 30**

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 4****MOONTLIKE FEITE:****(Enige 7 van die volgende 8 feite).**

1.	Mense moet probeer om bad-en wasbak water te gebruik om plante en grasperke nat te gooi./Moenie tuine of grasperke natlei nie.
2.	Ondersoek alle lekkende krane en tuinslange (en jy moet dit dadelik herstel).
3.	Was die motor met twee emmers water.
4.	Draai die kraan toe terwyl jy jou tande borsel of skeer.
5.	Probeer om vir vyf minute te stort./Probeer om vir 'n kort rukkie te stort.
6.	Maak seker al die krane is toegedraai as jy die huis verlaat.
7.	Tap jou bad net effens vol./Deel jou badwater.
8.	Gebruik 'n "Seekoei-sak" of plastiekbottel in die toilet se waterbak.

TOTAAL AFDELING B: 10

- Kandidate moet die opsomming in die vereiste formaat aanbied.
- Slegs feite wat in volsinne aangebied word, verdien punte.
- Rofwerk/Beplanning moet duidelik aangedui word. Indien dit nie die geval is nie, word die eerste opsomming nagesien.
- Kandidate moet die korrekte getal woorde aandui.
- As die getal woorde nie aangedui is nie of verkeerd aangedui is, word geen punt toegeken nie.

Riglyne vir opsommings:

Die punte word soos volg toegeken:

- 7 punte vir feite
- 2 punt vir taal
- 1 punt indien getal woorde korrek aangedui is
- Penaliseer soos volg:
 - ❖ Taalfoute (grammatika, spelling en puntuasie):
Trek soos volg van die 2 punte wat toegeken word vir taal, af.
0 – 5 foute: geen penalisering
6 – 10 foute: trek 1 punt af
11 of meer foute: trek 2 punte af
 - ❖ Vir direkte aanhalings van volledige sinne word daar soos volg gepenaliseer:
1 – 3 volledige sinne aangehaal: geen penalisering
4 – 5 volledige sinne aangehaal: trek 1 punt af
6 – 7 volledige sinne aangehaal: trek 2 punte af

AFDELING C: TAAL**VRAAG 5: STROKIESPRENTE**

Die spelling moet korrek wees.

VRAAG	ANTWOORD	AS	P	LU	VLAKE
5.1	mevrou	Skryf die afkorting voluit	1	4	1
5.2	vraestelle	meervoudsvorm	1	4	1
5.3	koerant	sinoniem	1	4	1
5.4	sy	voornaamwoord	1	4	1
5.5	doodmoeg	intensiewe vorm	1	4	1
5.6	sewentig	getalle	1	4	1
5.7	jonk	byvoeglike naamwoord	1	4	1
5.8	perd	vergelyking	1	4	1
5.9	lang	byvoeglike naamwoord	1	4	1
5.10	smiddae/smiddags	woordeskat: een woord vir	1	4	1
5.11	wie	betreklike voornaamwoord	1	4	1
5.12	beste	b.nw.: oortreffende trap	1	4	1
5.13	dogters/meisies	geslag	1	4	1
5.14	beter	b.nw.: vergrotende trap	1	4	1
5.15	mondeling(e)	antoniem	1	4	1
5.16	ly	verwarrende woorde	1	4	1
5.17	gebroke	verlede deelwoord	1	4	1
5.18	lewenstyl	samestelling	1	4	1
5.19	daarvan	betreklike voornaamwoord	1	4	1
5.20	kamertjie	verkleiningsvorm	1	4	1

[20]

VRAAG 6: STROKIESPRENT

Spelling word nie hier gepeenaliseer nie. Woordorde moet korrek wees.

VR	ANTWOORD		P	LU	V
6.1	Sean het niks(nie iets)✓ op die antwoordbladsy geskryf nie.✓	Ontkennende vorm: niks ... nie	2	4	1
6.2	Sean se ouers word deur ✓die hoof gebel.✓	lydende vorm - teenwoordige tyd word deur ... gebel.	2	4	3
6.3	Die hoof (was) ✓bekommerd oor Sean se toetsuitslae.	Teenwoordige tyd>verlede tyd	1	4	1
6.4	Die ouers <u>sal</u> teleurgesteld <u>wees</u> .	Verlede tyd> Toekomende tyd. sal ... wees	1	4	1
6.5	Ma sê dat (hy/sy/ek) ✓nie meer klub toe kan ✓gaan nie.	Indirekte rede Jy>. hy/sy/ek kan gaan	2	4	2
6.6	Die motor se sleutels is (deur pa)✓ weggeneem.✓	Lydende vorm – verlede tyd - is deur ... weggeneem.	2	4	3
6.7	Waarvan hou die seun nie✓?✓	Vraagsin - werkwoord volg die vraagwoord. Vraagteken moet daar wees.	2	4	1

6.8	Sean sê: “ Ek ✓het ✓ al my skryfbehoeftes.”	Direkte rede vnw. hy>ek hulpww. na vnw. Leestekens moet korrek wees.	2	4	2
6.9	Die seun gaan nou hard werk, want hy wil aan die einde van die jaar slaag. ✓	Verbind twee sinne met (want).	1	4	1
6.10	Die seun vra om vergifnis.	Verlede tyd > teenwoordige tyd	1	4	1
6.11	Die seun wil verder studeer dus behoort hy ✓ te ✓ leer.	Infinitief: om ... te + ww.	2	4	1
6.12	Sean leer elke dag vir sy toetse in die biblioteek./Sean leer elke dag in die biblioteek vir sy toetse.	Bepalings van tyd, wyse en plek.	1	4	2
6.13	Sean wil eendag 'n onderwyser word(,) daarom moet hy hard werk.	Verbind sinne met vgw.3: hulpww. net voor die ww. aan die einde van die 2de sin	2	4	1

[21]

VRAAG 7: STROKIESPRENT

Kandidate hoef nie die verbetering te onderstreep nie.

VR	ANTWOORD	AS	P	LU	V
7.1	Hy het al sy werk <u>vergeet</u> .	Verlede tyd – werkwoord moet korrek wees.	1	4	1
7.2	Kobus kyk <u>na</u> die rekenaar.	Verskaf die korrekte voorsetsel.	1	4	1
7.3	Hy weet nie wat om te doen <u>nie</u> .	ontkenning NIE aan die einde van die sin.	1	4	1
7.4	Ma skree:” Skakel die ligte af!”	Uitroepteken	1	4	1
7.5	Hy <u>behoort</u> sy onderwyser <u>te</u> vra.	infinitief: behoort ... te	1	4	2
7.6	Hy probeer sy beste omdat hy punte nodig <u>het</u> .	Voegwoorde – omdat-werkwoord gaan na die einde van die sin.	1	4	2
7.7	Kobus hou daarvan om op die rekenaar te werk.	Alles moet in Afrikaans wees/spelling	2	4	3
7.8	Hy gebruik sy <u>gunsteling</u> program.	Woordeskat: Spelling moet korrek wees.	1	4	1

[9]

VRAAG 8: KRITIESE TAALBEWUSTHEID

VR	ANTWOORD	AS	P	LU	V
8.1	Hy is ontevrede/Hou nie van die kos nie. Sy vrou se kos smaak nie lekker/heerlik nie. Sy ma het nie lekker kos gemaak nie. Hy hou van smaaklike/heerlike kos.	Identifiseer gevoelens	2	4	3
8.2	B (trots is)	Identifiseer gevoelens	1	4	3
8.3	Stereotipering	Identifiseer stereotipering	1	4	3
8.4	D/in	Verskaf die voorsetsel.	1	4	1

[5]

**VRAAG 9: KYK EN KOMMUNIKEER (KORREKTE BOODSKAP.
Taal- en spelfoute word nie geenaliseer nie.)**

VR	ANTWOORD	P	LU	A S	B
9.1	“Goeiedag/Goeie middag/ Hallo, mag ek asseblief met my man, meneer Jantjies praat?” (GROETE EN ALLEDAAGSE VRAE.) (Enige soortgelyke, aanvaarbare antwoord.)	2	3	2	3
9.2	“Meneer, ek is regtig jammer, dit sal nie weer gebeur nie.” (VERSKONING) (Enige soortgelyke, aanvaarbare antwoord.)	2	3	2	3
9.3	“Veels geluk met jou verjaarsdag, Robyn.” / A (GELUKWENSING)	1	3	2	2

[5]

TOTAAL AFDELING C: 60

AFDELING D: LETTERKUNDE

KINDERS VAN DIE AARDE – CHARLES FRYER

VRAAG 10: DIE OOREENKOMS – DALENE MATTHEE

- 10.1 10.1.1 E (wonder of daar lewe na die dood is). (1)
 10.1.2 C (het agter die toonbank gewerk). (1)
 10.1.3 B (het twee vrouens gehad). (1)
 10.1.4 A (n Teken kom gee dat daar lewe na die dood is). (1)
 10.1.5 D (gee die manne lemoene, beskuite en koekies). (1)
- 10.2 10.2.1 In die ouetehuis/Rusoord (1)
- 10.2.2 Die begrafnis laat hulle aan hulle eie dood dink. Hulle is bang hulle gaan ook dood. Hulle bekommer hulself oor die lewe na die dood.. (1)
- 10.2.3 Hy het die lig die heel aand laat brand./Die Onse Vader opgesê./Hy het gebid. (1)
- 10.2.4 Kaalhand/met die handboek se punt/tussen die knieë/deken se punt/onder die warm kraan/met die knipmes. (Enige EEN) (1)
- 10.2.5 (a) Ja.
- (b) Hy wou hom net laat weet dat daar nou wel lewe na die dood is, want hulle was gewoon daaraan om halveses te drink en dit was nou nie die regte tyd nie (1)

[10]

EN/OF

VRAAG 11: DIE RAMP – T.T. CLOETE

11.1	11.1.1	D (Die waarskuwende rooi liggie het aangegaan).	(1)
	11.1.2	C (personifikasie)	(1)
	11.1.3	C (steenbokkie)	(1)
	11.1.4	D (staan met sy seun)	(1)
	11.1.5	B (die klein, geel Mini)	(1)
11.2	11.2.1	Houtbaai	(1)
	11.2.2	Sy het 'n bloeiende maagseer gehad.	(1)
	11.2.3	Na Port Elizabeth.	(1)
	11.2.4	Hulle het gedink dat hulle ma gaan sterf.	(2)
			[10]

EN/OF

VRAAG 12: 'n MAN KOM TUIS – CHRIS BARNARD

12.1	12.1.1	D (Gawietjie)	(1)
	12.1.2	A (Gouws)	(1)
	12.1.3	E (Petrus)	(1)
	12.1.4	C (Skurweberg)	(1)
	12.1.5	B (Wilgerspruit)	(1)
12.2	12.2.1	brood/skoene/lemoene (Enige TWEE)	(2)
	12.2.2	Die hond	(1)
12.3	12.3.1	Nee	(1)
	12.3.2	Hulle was besig om die koffertjie se klere, die skoene en die lemoene op te tel./Hulle was besig om alles op te tel.	(1)
			[10]

TOTAAL AFDELING D: 20**GROOTTOTAAL: 120**